

Liperin kunnan Lapsivaikutusten arvioinnin ohjeistus

Hyvinvointilautakunta 12.06.2024 § 68

289/00.01.02.02/2024

Lapsivaikutusten arviointi perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen, erityisesti lapsen edun ensisijaisuuteen sekä lapsen oikeuteen osallistua ja vaikuttaa. Lapsivaikutusten arvioinnissa on kyse erilaisten päätösten ja toimenpiteiden yhteydessä tehtävää lapsiin kohdistuvien vaikutusten ennakointia ja seuranta: miten lapsen oikeudet toteutuvat ja millaisia hyötyjä tai haittoja lapsiin kohdistuvilla päätöksillä ja toiminnalla aiheutetaan?

Lapsivaikutusten arviointia voi käyttää esimerkiksi kuntien palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen sekä lapsiväestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Kunnissa on tärkeää arvioida lapsivaikutuksia laajasti erilaisissa toiminnoissa, jotka liittyvät esimerkiksi opetukseen, vapaa-aikaan tai liikenteeseen.

Lapsivaikutusten arviointia voidaan tehdä

- ennakkoarviointina ennen päätöksen tekemistä
- prosessiarviointina päätöksen toimeenpanon yhteydessä
- seuranta-arviointina päätöksen vaikutusten jälkikäteisarviointina.

Ennakkoarviointeja tehdään, koska päätösten vaikutukset tulee olla mahdollisimman hyvin tiedossa päätöksiä tehtäessä. Näin kielteisiin vaikutuksiin voidaan varautua ja niitä voidaan lieventää, myönteisiä vaikutuksia on mahdollista vahvistaa ja päättäjillä on päätöstä tehdessään mahdollisuus vertailla eri ratkaisuvaihtoehtojen hyviä ja huonoja puolia. (THL)

Liperin kunnan valtuutetut ja johtoryhmän jäsenet osallistuivat helmikuussa 2024 koulutukseen lasten oikeuksista ja lapsivaikutusten arvioinnista. Kouluttajina toimivat Esa Ilvonen ja Kirsi Pollari Mannerheimin lastensuojeluliitosta. Kunnan lapsivaikutusten arvioinnin ohjeet auttavat päättäjien ja virkamiesten työtä ja yhtenäistävät käytänteitä. Lapsivaikutusten arvioinnin ohjetta täydentää valmistelijoille laaditut apukysymykset sekä seuraava viranhaltijoiden muistilista:

1. Onko päätöksellä vaikutuksia lapsiin (alle 18-vuotiaat) kyllä/ei?
2. Jos on, tee ainakin nämä:
 - a. Pohdi vaikutusten laajuus - millaista ryhmää lapsia päätös koskee, kirjaa tämä.
 - b. Mikäli asia ei suoranaisesti koske lapsia, kirjaa myös tämä.

- c. Huomioi olemassa oleva tieto ja käytä sitä vaikutusten arvioinnin tueksi.
- d. Vaatiiko päätös kuulemista? Jos vaatii, ota yhteys Lapsiystävällinen Kunta -koordinaattoriin. Saat ohjeet, miten edetä.
- e. Kirjaa lapsiin kohdistuvat vaikutukset päätösesitykseen.

Vaikutusten arviointi	Kunnan yhteisillä lapsivaikutusten arvioinnin ohjeilla ja niiden käyttöönotolla on suuri vaikutus lasten oikeuksien toteutumiseen ja lasten osallisuuden edistämiseen. Vaikutusten arviointi lisää päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja moniarvoisuutta. Lasten äänen kuulemiseen tarvitaan erilaisia lapsilähtöisiä menetelmiä. Jotta lapsivaikutusten arviointia voidaan toteuttaa, täytyy asioiden valmisteluun varata riittävästi aikaa.
Valmistelija	Koulunuorisotyöntekijä, lapsiystävällinen kunta -koordinaattori Miia Nivala
Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Lappalainen Riitta
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä Liperin kunnan lapsivaikutusten arvioinnin ohjeistuksen ja esittää ne kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus.
Ote	Kunnanhallitus
Toimeenpano	Hyvinvointipalvelut
Lisätietoja	Hyvinvointijohtaja p. 040 834 7185